

Vaspitanje kroz umetnost

Vrsta: Seminarski | Broj strana: 8 | Nivo: Filozofski fakultet, Novi Sad

PRIRODA UMETNOSTI

Umetnost je uvek bila najvažnije sredstvo estetskog vaspitanja, naročito se od druge polovine 19. veka umetnost tretira sa gledišta njenog uticaja na čoveka. Postavlja se pitanje šta je umetnost? Raspravljajući o suštini umetnosti Tolstoj je u svome delu „Šta je umetnost“ definisao umetnost kao formu ljudske aktivnosti kojoj umetnik posredstvom umetničkih sredstava svesno ili nesvesno prenosi drugima svoja osećanja, pa iz toga izvodi zaključak da je umetnost sredstvo komunikacije među ljudima.

Gijo (Guyau) je izložio jednu od prvih socioloških teorija umetnosti. On se suprostavlja izjednačavanju umetnosti sa igrom. Umetnost je zasnovana na zakonu simpatije i transmisije emocija, pa stoga aktivno deluje na društvo u celini. Najviši cilj umetnosti je da proizvede emociju društvenog karaktera.

Sociološku teoriju umetnosti razvili su naročito Černiševski i Plehanov. Černiševski vidi u umetnosti sredstvo koje može doprineti poboljšavanju odnosa među ljudima, jer otkriva čoveku ono što je u čoveku i društvu dobro, vredno i lepo. Prema njemu umetnost dopušta čoveku da upozna one aspekte koje nije u mogućnosti da iskusi.

U dvadesetom veku sa pojavom nove koncepcije estetskog vaspitanja umetnost dobija izvanredno veliki značaj kao sredstvo formiranja čoveka i njegovog svestranog, celovitog razvitka. Zbog toga se pred pedagogiju postavlja zadatak da naučno rasvetli njen uticaj na intelektualni, emocionalni i moralni razvoj čoveka. Među brojnim estetičkim pravcima na savremenu teoriju estetskog vaspitanja utiču „teorija čiste intuicije“, instrumentalizam, pozitivizam, neopozitivizam, psihoanaliza i marksizam.

Teorija čiste intuicije, čiji je predstavnik Benedetto Croce i njegovi sledbenici, svodi umetnost na intuiciju i fantaziju i odriče postojanje lepog i estetskog izvan umetnosti. To je teorija koja negira saznavnu, moralnu i uopšte svaku funkciju umetnosti.

Nasuprot zatvaranju umetnosti u sferu intuicije i fantazije i njenom odvajanju od života, instrumentalizam vrlo široko shvata umetnost. Džon Džui tretira umetnost kao oblik iskustva, budući da je svako stvaranje povezano sa iskustvom. Umetnost je oformljena energija, a estetsko sve ono što izaziva zadovoljstvo, bez razmisljanja.

Neopozitivizam u estetici koji često estetsko objašnjava fizičkim, matematičkim i biološkim zakonima. Na tim osnovama poniklo je gledište da je svaka organizacija umetnost i da u osnovi umetnosti postoji logički sistem. U tom sistemu manifestuje se sveopšti zakon ritma zasnovan na elementima matematičke logike. Čulno iskustvo i intuicija umetnika predstavljaju višu etapu umetničkog stvaralaštva. Oni utiču na prirodu najpre nesvesno, a zatim svesno. U poslednjoj etapi umetnik stvara svesno, polazeći od principa matematičke logike, koji omogućava da se u određenom materijalu izrazi univerzalni zakon ritma.

Psihoanaliza je nastojala da objasni motive umetničkog stvaranja, dok je pitanje estetske vrednosti, forme i stila izraza potpuno izostavila. Osnova psihoanalitičke teorije umetnosti je nesvesno, jer nagoni i kompleksi određuju sadržaj i tematiku umetničkog stvaranja i inspiracije. Ključ za objašnjenje nesvesnih procesa pa prema tome i umetnosti su erotični nagoni i seksualne želje. Psihoanaliza tvrdi da u svim oblastima ljudskog duha, u umetnosti i u socijalnom životu, veliku ulogu imaju seksualna osećanja, koja su sublimirana, tj. upravljena prema socijalno višim ciljevima. Bitni momenat stvaralačke dinamike jeste pretvaranje nesvesnog sadržaja u svesni. U sukobu sa zahtevima svesti nagon se pretvara u komplekse, koji umetnika čine osetljivim za neke dozivljaje, pa stoga oni postaju tematika umetničkog dela.

Psihoanalitičari razlikuju dve vrste kompleksa : jedni su potpuno lične prirode, dok su drugi vezani sa istorijom vrste. Umetnik projektuje u umetničko delo svoje lične komplekse i tom obektivizacijom oslobađa se njihovog pritiska.

...

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com